

Motion till riksdagen

1989/90:So23

av Rosa Östh m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:92 om
gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrade
ungdomar

Centerpartiet har i flera år hårt engagerat sig för att svårt rörelsehandikappade ungdomars ställning skall stärkas, och har med otålighet väntat på en proposition med sådant syfte. Det är därför med tillfredsställelse vi nu hälsar regeringens förslag om gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar.

Den integrering som sedan flera år pågått av handikappade ungdomar i den ordinarie skolundervisningen måste fortsätta. Vissa ungdomar med särskilt svåra handikapp, ofta flerhandikapp, behöver dock få utbildning efter bättre anpassade förutsättningar.

De individuella behoven måste sättas i centrum vid planering av utbildningen för handikappade. För att utbildningen skall vara verkningsfull måste den väcka en lust hos den enskilde att utvecklas vidare. Utbildningen får därför inte vara ett mål i sig utan en skjuts in i arbetslivet. På sikt måste utbildningen leda fram till ett minskat antal förtidspensioneringar av handikappade ungdomar.

De gravt rörelsehindrade eleverna har en speciellt utsatt situation. Deras möjligheter att följa undervisningen i den ordinarie gymnasieskolan är ofta mycket begränsade eller saknas helt. Ungdomarnas chans att få ett arbete är mot den bakgrunden ytterst liten. Det krävs därför en mycket medveten samhällelig strävan att genom olika åtgärder ge ungdomarna möjligheter till att leva ett liv som andra. En förutsättning är en meningsfull utbildning som också kan leda fram till ett arbete.

Lagstadgad rätt till utbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar

Gravt rörelsehindrade ungdomar måste garanteras rätt till gymnasieutbildning. Om utbildningen sker på annan ort än hemorten skall möjlighet också ges till anpassat boende på studicorten. Vi anser, i likhet med propositionen, att denna utbildningsmöjlighet bör lagstadgas.

Fördelen med en lagreglering är att det möjliggör en mer enhetlig tillämpning samtidigt som samhällets mål för handikappolitiken markeras. Detta mål måste ligga fast: samhället måste utformas så att alla kan uppnå full delaktighet.

Att lagfästa rätten är ingen garanti för att man helt kommer ifrån vissa

tolknings- och tillämpningsproblem men det stärker möjligheterna till en adekvat utbildning. Vi vill framhålla vikten av att utbildningen för de svårt rörelsehindrade görs så individanpassad som det är möjligt.

Vi delar uppfattningen i propositionen att den lagstadgade rätten till gymnasieutbildning i detta sammanhang skall begränsas till den grupp svårt rörelsehindrade ungdomar som på grund av sitt handikapp inte har praktiska möjligheter att följa undervisningen i den ordinarie gymnasieskolan.

Vad gäller en eventuellt utvidgad målgrupp, som handikapputredningen varit inne på, vill vi ånyo erinra om den översyn av personkretsen enligt omsorgslagen som riksdagen begärt. Ett resultat av översynen bör snarast redovisas av regeringen.

Intagning till specialanpassad utbildning

För att tillgodose enskilda elevers behov och möjlighet till utbildning och för att nå samordningsvinster tillstyrker vi förslaget om en gemensam intagningsnämnd. Samordningsvinsterna gäller inte minst lärarna. En intagningsnämnd, som genom sin sammansättning garanterar nödvändig kompetens på området, bör enligt vår uppfattning också ha de bästa möjligheterna att lösa eventuella definitionsproblem. Vi vill dock betona att de rörelsehindrade ungdomarna och deras organisationer måste vara representerade i intagningsnämnden. Den specialkunskap som dessa självfallet besitter kan inte undvaras i sammanhanget. Detta bör ges regeringen till känna.

Kostnader för omvårdnadsinsatser

Vi har tidigare fört fram kravet på ett statligt ansvar för dessa utbildningsfrågor. Den ordning som gällt under senare år har medfört att gravt handikappade ungdomar blivit lidande genom att deras ärenden bollats mellan olika nämnder. I något fall har den unge hänvisats till att begära bistånd enligt socialtjänstlagen för att få sin rätt tillgodosedd. Den jämförelsevis höga kostnaden för skolgången har för små kommuner upplevts som betungande, vilket har lett till diskussioner om och tveksamhet beträffande elevens studieval.

Det är således ett välkommet och nödvändigt förslag som nu presenteras. Statens ansvar för dessa ungdomars gymnasiestudier måste slås fast. Vi vill betona att detta statliga kostnadsansvar inte får innebära att andra viktiga reformer på handikappområdet uteblir eller fördröjs. Vad här anförts bör ges regeringen till känna.

Antalet skolenheter – utvärdering

Av den utredning som hittills redovisats framgår att det, utöver befintliga gymnasieskolor med specialanpassad utbildning, Skärholmen och Angered, finns underlag för en skola i norra regionen och då förslagsvis i Umeå. Vi tillstyrker därför regeringens förslag på denna punkt. Vi vill emellertid inte utesluta att det senare kan visa sig att antalet utbildningsenheter bör vara ett annat än det nu föreslagna.

Enligt vår uppfattning finns det utöver vad som ovan nämnts flera skäl som talar för att en uppföljning och utvärdering av verksamheten görs efter lämplig tidsperiod. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1989/90

So23

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om brukarrepresentation i intagningsnämnden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det statliga övertagandet av kostnadsansvaret inte får förhindra eller fördröja andra nödvändiga reformer på handikappområdet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Stockholm den 14 mars 1990

Rosa Östh (c)

Karin Israelsson (c)

Ulla Tillander (c)

Roland Larsson (c)

Kersti Johansson (c)

Rune Backlund (c)

Göran Engström (c)

Marianne Jönsson (c)

